

Gaarde. Ogsaa i politisk Henseende skal jeg antyde, at det er af overmaade stor Bigtighed, om man forringer eller søger at bortfjerne de smaa Grundeendomme i et Land, og jeg har herpaa et Bidnesbyrd, som jeg tilfældigviis idag er stødt paa, og som jeg skal anføre, for ikke at fremføre andre Beviser. Det foreligger saaledes i et for nogen Tid siden udgivet Skrift, at der i September 1838 er tilskrevet Hans Majestæt høifalig Kong Christian den Ottende af hans kjære Svoger, Brindsen af Noer, et Brev, hvori denne Sidste beder Kongen om at gribe Adelen under Armene, og de to Midler, han anfører til at gribe Adelen under Armene, det er at favorisere Stamhusens Drettelse og søge saavidt muligt at bortfjerne de smaa Grundeendomme, og det er virkelig et betydeligt Skridt til dette Sidste, der søges gjort ved nærværende Lovudkast.

Ordføreren: Den, der af nærværende Sag ikke kjendte Andet, end s. Ex. Foredraget af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de District (Monrad), maatte aabenbar troe, at der var Spørgsmaal om, hos os at indføre et heelt nyt System, aldeles fravigende det, der hidtil har været fulgt i Landet, at der altsaa hidtil ikke havde været nogen Mulighed hverken for Udskifning eller Sammenlægning uden ialtfald i en overmaade indskrænket Grad, og at man nu vilde løsne alle Baand og voldgive hele Sagen. Men skal man endelig udtrykke det Hele i en eneste Sætning, da vilde det være meget rigtigere at sige, at Udkastet ikke er Andet end en simpel Udtalelse i Lovsform af de Grundsætninger, der factist allerede i en meget lang Narrække have været fulgte i Kraft af de Bemyndigelser, Forfrister og Bink, som allerede den tidligere Lovgivning indeholdt, og jeg vilde derfor langt snarere kunne forstaae et Angreb paa Loven fra det Synspunkt, at der derved Intet udrettedes, end at sige, at det vil gribe aldeles forstyrrende og omvæltende ind i de bestaaende Forhold. Jeg vil derfor gjerne indrømme, at Lovens praktiske Virkninger ikke ville være meget forskellige fra, hvad der i en lang Tid er steet og hver Dag steer, men der vil herved være opnaaet, ved Siden af en heel Deel Smaa-

rettelser i det Enkelte, at Ministeriet fritages for ved Bevillinger at afgjøre en Mangde Sager, som det ikke kan kjende i deres hele fulde concrete Eiendommelighed — hvilket dog skulde være det, som skulde give Afgjørelsen ad Bevillingsveien Fortrin — og det dernæst vil fritage alle de Beboere omkring i Landet, der ønske at afhænde Parceller enten til Bebyggelse eller til Forening med andre Jordlodder, for en heel Deel Uleilighed. Altsaa eet af, to: enten er man tilfreds med de i denne Sag herskende Grundsætninger, og da gaae man ind paa det Udkast, der giver dem Lovens Stadfæstelse og ialtfald frembyder en meget passende Leilighed til at faae de nærmere Bestemmelser indførte, som man maatte ønske, eller man anseer den hidtilværende lovlige Praxis for faretruende for Landets Belfærd, og da gribe man dette Udkast med begge Hænder, for derigjennem at faae ganske andre Principer gjorte gjældende; thi de Principer, der ligge til Grund for dette Lovudkast, ere i Hovedsagen dem, der følges og fremdeles vilde blive fulgte, dersom man nøies med at forfaste Loven. Hvad da Betimeligheden angaaer, skal jeg, næst efter at erindre om, at det jo er Regjeringen, der er fremkommet med Lovudkastet uden mindste Foranledning fra Rigsdagens Side, kun gjentagende gjøre opmærksom paa, at efter min Overbeviisning ligger Faren ubelukkende i Hensynet til Fæstegodsset — og til Fæstegods hører naturligviis ogsaa det Gods, som er tillagt Stamhuse og Fideicommisser; thi naar den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) tilspøiede: at selv om dette blev solgt fra, saa var der dog Hovedgaardens tilbage, der ikke nød godt af denne Udskifningsfrihed, saa er det dog aabenbart, at disse Hovedgaarde uden det dertil henhørende Bøndergodsforholdsviis er en ubetydelig Størrelse. Jeg behøver ikke at sige, at ogsaa jeg længes efter det Dieblif, da alle de fideicommissariske Baand paa hvilket som helst Jordgods maae blive løste, men det er med Hensyn til Forholdene til hele Landets Hartform en Gjenstand, som ikke er af saa stor Betydning, at den kan blive afgjørende med Hensyn til denne Lovs Skjæbne. Faren ligger altsaa ene i Fæstegodsset, og der